

Flyt København ind i landet

Henrik Valeur, 2022

Det logiske svar på truslen om havvandsstigninger, som ingen kender hverken omfanget eller hastigheden af, men som alle ved kun vil blive værre og voldsommere med tiden, er ikke at udvide byen længere ud i havet, men tværtimod at flytte længere væk fra kysten. Det behøver ikke ske *overnight*, men kan ske over en meget lang periode.

Grunden til, at det ikke sker, og man end ikke taler om det, er en kombination af irrationelle markedsmekanismer, som gør de mest udsatte områder til de mest værdifulde, og rigide administrative afgrænsninger (kommunegrænser), som forhindrer en mere logisk regional udvikling.

I forhold til København er Fingerplanen ikke relevant, da den netop forudsætter og fastholder et kystnært centrum. Men det er også beslutningen om at bygge metro, som gør beslutningstagerne blinde for andre udviklingsscenarier.

For at finansiere det fortsatte metrobyggeri har kommunen gjort sig afhængig af en pengemaskine, der hele tiden skal fodres med mere land til byudvikling. Og da der efterhånden ikke er flere frie arealer på land, vil man nu fylde jord i havet for at skabe mere land (inden for kommunegrænsen) – jord man meget belejligt får til overs fra metrobyggeriet.

I modsætning til lette transportsystemer på jordoverfladen, som er både billigere at anlægge og nemmere at flytte, binder metroen også helt konkret byen til en ganske bestemt geografisk lokalitet, fordi den ikke kan flyttes.

Disse sammenflettede forhold fastlåser os mentalt i forestillingen om, at byens

nuværende form og placering må forsvares med alle midler, uanset at man derved skaber uoverskuelige og i den sidste ende sandsynligvis uløselige fremtidige problemer for byen.

Ifølge førende forskere kan det ikke udelukkes, at den gennemsnitlige havvandsstand i verdenshavene er steget med hele 15 meter allerede om godt 150 år, og så vil Lynetteholm nok komme til at fremstå som et nyt Vestvolden, der som forsvarsværk allerede var forældet, da det blev anlagt.

Eller man forestiller sig måske en millionby beliggende bag 15 meter høje forsvarsværker, der kan bryde sammen som konsekvens af en menneskelig fejl, en naturkatastrofe, en terror- eller krigshandling og på et øjeblik oversvømme hele byen?

Hvis byen gradvist skal flyttes, kræver det, at den på en gang både vokser og skrumper, og historisk har det vist sig overordentlig vanskeligt i vestlig tænkning – fra Platon og Kristus til oplysningstidens rationalitet og reduktionisme – at forholde sig til to modsatrettede tendenser på en gang.

Således forstås byudvikling oftest som noget, der kun handler om at fylde byen op med indhold, ikke om også at tømme den for indhold. At tømme områder i byen for deres nuværende indhold er ikke nødvendigvis at gøre dem tomme – om ikke andet kan det give plads til, at naturen kan vokse frem, hvilket kan være en vigtig forudsætning for at tilpasse sig klimaforandringer.

Man kan tømme byområder ved langsomt at lade dem forfalde. Når det sker, bliver der plads til kunstneriske og poetiske mennesker, og dermed til at nye ting og tanker kan opstå. Sådanne steder, som er hverken-eller – hverken tomme eller fyldte, hverken braklagte eller planlagte – pirrer vores fantasi, for det er her, alternative udviklinger kan udspille sig.

I København udgør Refshaleøen et sådant sted, som er blevet tømt for sit oprindelige

indhold. Fordi det ikke er bestemt, hvad der skal ske i stedet, er det muligt for mange ting at ske. Derfor ser man her det ene eksperiment efter det andet gro frem:

De store bylandbrug Øens Have og Bygaard, hvor de dyrker svampe i containere, Teaterøen, hvor de arbejder med scenekunst i en gammel kaserne, en gammel kabelbåd, hvor kunstnerkollektivet Illutron holder til, små områder med vild natur og køkkenhaver, husbåde og studenterlandsbyer, strandbarer og gourmetrestauranter, en kunstner, som bor i sine egne selvkonstruerede småhuse, den store kunsthall Copenhagen Contemporary, metalfestivalen Copenhell, et internationalt musik-grandprix, Copenhagen Suborbitals, hvor de forsøger at udvikle et bemanded rumfartøj, og Bungy Jump Cph, hvor man kan nøjes med at springe i elastik fra en kran.

Kan man forestille sig andre kystnære dele af byen omdannet på samme måde, mens resten af byen langsomt rykker længere ind i landet?

Jeg tænker, man kunne begynde med at omdanne områderne omkring rådhuset og Christiansborg.

Denne artikel har været publiceret som debatindlæg i Byrummonitor, 26 januar 2022.

This article may be copied or reprinted for noncommercial purposes as long as proper citation standards are observed (author, title, date).